

03/30

Prostředky státního rozpočtu vynaložené na poskytování investičních pobídek

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2003 pod číslem 03/30. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s prostředky státního rozpočtu vynaloženými na poskytování investičních pobídek v době **před účinností zákona č. 72/2000 Sb.**, o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), včetně oprávněnosti jejich vynaložení a plnění podmínek pro jejich poskytnutí.

Kontrolní akci provedly skupiny kontrolujících z územních odborů střední Čechy, severozápadní Čechy, severovýchodní Čechy, jižní Morava, střední Morava a severní Morava v období od srpna 2003 do února 2004.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 1998 až do roku 2003.

Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období.

Kontrolované osoby:

- A. Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“);
Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“);
- B. vybraní příjemci poskytovaných investičních pobídek:
AEG components s. r. o., Jičín, Průmyslová 1110; AKUMA, a. s., Mladá Boleslav, Nádražní 84; AUTOPAL, s. r. o., Nový Jičín, Lužická 14; AVX Czech Republic s. r. o., Lanškroun, Dvořákova 328; Barco Manufacturing s. r. o., Kladno, Billundská 2756; Celestica Kladno, s. r. o., Kladno, Billundská 3111; Celestica Ráječko, s. r. o., Ráječko, Rájec-Jestřebí, Osvobození 363; Continental výroba pneumatik, s. r. o., Otrokovice, Areál Barum Continental spol. s r. o., Objízdna 1628; Flextronics International s. r. o., Brno, Tuřanka čp. 1236 č. or. 96; Glaverbel Czech a. s., člen skupiny Glaverbel, Teplice, Sklářská 450; GZ Recordable s. r. o., Loděnice, Tovární 340; Hayes Lemmerz Alukola, s. r. o., Ostrava-Kunčice, Vratimovská 704; LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o., Hranice, Tovární 605; Lucas Varity s. r. o., Jablonec nad Nisou, Na roli 26; MITAS a. s., Praha 10, Švehlova 1900; Parker Hannifin Industrial s. r. o., Chomutov, Na Moráni 5480; PEGAS – DS a. s., Znojmo, Přímětická 86; SCHOELLER LITVÍNOV k. s., Litvínov, Nádražní 557; Tyco Electronics Czech s. r. o., Kuřim, K AMP 1293; VERTEX FABRICS, s. r. o., Litomyšl, Sokolovská 106.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly MPO, MPSV, Barco Manufacturing s. r. o., Celestica Kladno, s. r. o., Celestica Ráječko, s. r. o., Flextronics International s. r. o., PEGAS – DS a. s., Tyco Electronics Czech s. r. o., byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách, které podaly Flextronics International s. r. o., a Tyco Electronics Czech s. r. o., byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém XI. zasedání, konaném dne 7. června 2004,
s c h v á l i l o usnesením č. 6/XI/2004
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Základní dokumenty

1. Usnesení vlády

Záměr vlády podpořit příliv přímých zahraničních investic do České republiky byl realizován usnesením vlády ze dne **29. dubna 1998 č. 298** (dále jen „usnesení vlády č. 298“), k návrhu investičních pobídek pro investory v České republice. Tímto svým usnesením vláda odsouhlasila poskytování investičních pobídek, z nichž u kontrolovaných osob byly uplatněny následující:

- investiční pobídka daňová spočívající v posečkání platby daně z příjmů právnických osob za prvních pět let. Při splnění předem stanovených podmínek následně prominutí daňového dluhu a poskytnutí daňového bonusu ve výši prominuté částky, která bude odpočitatelná od daňové povinnosti v příštích obdobích (dále jen „investiční pobídka daňová“);
- investiční pobídka spočívající v poskytnutí bezúročné půjčky na zřízení nového pracovního místa pro občany ČR až do výše 80 000 Kč na osobu, která bude po splnění stanovených požadavků převedena na dotaci;
- investiční pobídka spočívající v poskytnutí bezúročné půjčky na školení a rekvalifikace až do výše 50 % celkových nákladů, která bude po splnění stanovených požadavků převedena na dotaci;
- nulová celní sazba na stroje a zařízení, které jsou součástí vybraného seznamu OECD.

Ministru průmyslu a obchodu vláda uložila usnesením vlády č. 298 zajistit koordinaci a uplatňování investičních pobídek a usnesením vlády ze dne 1. července 1998 č. 472 vypracovat a projednat s Evropskou komisí návrh Metodické směrnice pro udělování investičních pobídek a po tomto projednání předložit vládě do 30. září 1998 návrh směrnice ke schválení. Ze záznamu jednání vlády ze dne 17. února 1999 vyplývá, že vládě byla podána informace o „pracovním postupu pro schvalování a realizaci pobídek (manuál pro investory)“. Nebylo doloženo, že by tento materiál nazvaný „Manuál k investičním pobídkám“ vláda schválila.

2. Manuál k investičním pobídkám

Metodická směrnice pro poskytování investičních pobídek Manuál k investičním pobídkám (dále jen „Manuál“) neobsahuje základní náležitosti dokumentu – není datována ani podepsána, ani není uveden orgán, který tento základní materiál pro poskytování investičních pobídek schválil.

Součástí Manuálu je „Manuál schvalovacího postupu a realizace investičních pobídek v době přechodné“ a vzory dalších dokumentů, např. „Prohlášení o úmyslu firmy“, „Žádost o investiční pobídky“ a „Prohlášení o společném záměru“. Manuál obsahoval druhy investičních pobídek, z nichž u kontrolovaných osob byly uplatněny následující:

- účelová dotace ve výši řádné daňové povinnosti k dani z příjmů právnických osob (dále jen „účelová dotace k dani z příjmů“), která byla poskytována namísto investiční pobídky uvedené v usnesení vlády č. 298. Investiční pobídky spočívající v poskytování účelové dotace k dani z příjmů garantuje Ministerstvo financí (dále jen „MF“);
- bezúročná půjčka na zřízení nových pracovních míst pro občany ČR, která bude po splnění stanovených podmínek převedena na dotaci (dále jen „bezúročná půjčka na zřízení nových pracovních míst“), poskytovaná ve výši 50 tis. Kč, 75 tis. Kč nebo 100 tis. Kč na zřízení jednoho pracovního místa (změna z 80 tis. Kč na 100 tis. Kč je obsažena v usnesení vlády ze dne 16. prosince 1998 č. 844). Poskytování uvedených částek se řídí dosaženou mírou nezaměstnanosti v příslušném okrese, ve kterém bude provedena investice. Investiční pobídku garantuje MPSV;
- bezúročná půjčka na úhradu nákladů souvisejících s realizací školení (rekvalifikací) smlouveného počtu zaměstnanců, která bude po splnění stanovených podmínek převedena na dotaci (dále jen „bezúročná půjčka na rekvalifikaci zaměstnanců“). Investiční pobídku garantuje MPSV;

- osvobození od povinnosti uhradit dovozní clo na stroje a zařízení (realizace dle vyhlášky MF č. 313/1998 Sb., o osvobození strojů, strojních zařízení, přístrojů a nástrojů od dovozního cla).

Usnesení vlády č. 298 předpokládalo pro investiční pobídku daňovou spočívající v posečkání platby daně přijetí nezbytných legislativních změn s účinností od 1. ledna 1999. Protože k těmto změnám nedošlo, byla již v Manuálu uvedena účelová dotace k dani z příjmů.

Účelová dotace na podporu technického rozvoje, která byla v jednom případě investorovi udělena, nebyla uvedena v usnesení vlády č. 298 a nebyla uvedena ani v Manuálu.

Od usnesení vlády č. 298 se Manuál odchýlil i v případě bezúročných půjček na rekvalifikaci zaměstnanců, kde ve specifických podmínkách a Prohlášení o společném záměru Manuál uvádí pojem zaškolení. Pojem zaškolení je obsažen v zákoně č. 65/1965 Sb., zákoník práce, podle kterého je zaškolení zaměstnanců povinen provést zaměstnavatel. Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, zaškolení zaměstnanců prováděné dle zákoníku práce za rekvalifikaci nepovažuje.

Jednotlivým investorům byly investiční pobídky udělovány na základě návrhu MPO schváleného vždy příslušným usnesením vlády o udělení investiční pobídky. Vláda těmito usneseními blíže specifikovala udělené investiční pobídky, ukládala příslušným ministrům úkoly související s udělenými investičními pobídkami a zmocňovala je jako stranu garantující k podpisu Prohlášení o společném záměru. Příjemci poskytnutých investičních pobídek byli přímo investoři nebo společnosti investorem založené (u daňové investiční pobídky nově založené právnické osoby) nebo společnosti s kapitálovou účastí investora (dále jen „společnosti“).

Před účinností zákona o investičních pobídkách v období od 1. července 1998 byly uděleny investiční pobídky celkem 33 společnostem, které uzavřely Prohlášení o společném záměru. Jejich další poskytování těmto společnostem se i nadále řídí podmínkami uvedenými v Prohlášení o společném záměru.

Přehled investičních pobídek udělených a poskytnutých MF, MPSV a MPO na základě Prohlášení o společném záměru do konce roku 2003

Formy investičních pobídek a jejich poskytovatelé	Poskytnuté investiční pobídky společnostem, které uzavřely Prohlášení o společném záměru (v mil. Kč)	Poskytnuté investiční pobídky kontrolovaným společnostem, které uzavřely Prohlášení o společném záměru (v mil. Kč)
Účelová dotace k dani z příjmů – poskytovatel MF	3 378	3 285
Bezúročná půjčka na zřízení nových pracovních míst – poskytovatel MPSV	1 043	914
Bezúročná půjčka na rekvalifikaci zaměstnanců – poskytovatel MPSV	309	246
Dotace na podporu technického rozvoje společnosti – poskytovatel MPO	60	60
Celkem:	4 790	4 505

Společnosti se v Prohlášení o společném záměru zavázaly zřídit 11 107 nových pracovních míst, z toho kontrolované společnosti 7 014 nových pracovních míst. Do doby provádění kontroly NKÚ zřídily kontrolované společnosti 5 190 nových pracovních míst. Celý proces

zřizování nových pracovních míst není doposud ukončen, v mnoha případech stanovené termíny k jejich zřízení teprve nastanou.

3. Předpokládaná investice

V Manuálu je uvedena povinnost společnosti investovat v dané lhůtě minimálně 10, resp. 25 mil. USD. Ačkoli částka 25 mil. USD nebyla v usnesení vlády č. 298 uvedena, usnesení vlády ze dne 16. prosince 1998 č. 844 schválilo snížení limitu celkové hodnoty investice z 25 mil. USD na 10 mil. USD. K investici minimálně ve výši 25 mil. USD se zavázaly kontrolované společnosti pouze v prvních třech případech uzavřených Prohlášení o společném záměru.

V Prohlášení o úmyslu firmy uváděly společnosti mimo jiné i výši předpokládané investice. Předpokládány tak byly investice ve výši 1 436 mil. USD, z toho kontrolovaných osob se týkala částka 1 104 mil. USD. Pokud byla předpokládaná investice vyšší než 10 mil. USD, nebyla tato částka uvedena v Prohlášení o společném záměru, ale společnost byla zavázána k investici pouze ve výši minimálně 10, resp. 25 mil. USD ve stanoveném období tří, resp. pěti let ode dne podpisu Prohlášení o společném záměru. Kontrolované osoby tak v uzavřených Prohlášení o společném záměru byly zavázány k minimální investici ve výši 424 mil. USD. V této částce je zahrnuta i investice společnosti LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o., které jako jediné bylo v Prohlášení o společném záměru stanoveno uskutečnit investici ve výši 200 mil. EUR.

II. Jednotlivé druhy investičních pobídek

1. Investiční pobídka daňová

Změna způsobu poskytnutí této investiční pobídky z původně stanoveného posečkání platby daně na účelovou dotaci k dani z příjmů měla přímý dopad na státní rozpočet. Z poskytnuté účelové dotace k dani z příjmů ve výši 3 378 mil. Kč byla dle zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), převedena částka ve výši 11 mil. Kč obcím a dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), byla obcím a krajům převedena částka ve výši 768 mil. Kč.

MPO v Manuálu stanovilo pro poskytnutí investiční pobídky daňové specifickou podmínku založení nové právnické osoby či zřízení organizační složky investora na území ČR, přestože usnesení vlády č. 298 nevyloučilo poskytování investiční pobídky daňové již existujícím právnickým osobám na území ČR. Důvod tohoto odchýlení od usnesení vlády č. 298 nebyl vysvětlen.

Důsledkem takto stanovené podmínky v Manuálu bylo zbytečné založení nové společnosti v případě, kdy se jednalo spíše o rozšíření výroby. Kontrolou byl zjištěn případ, kdy po udělení investiční pobídky daňové založil zahraniční investor Lucas Varsity plc. (Velká Británie) novou společnost Lucas Varsity s. r. o. Tento investor měl již v době před udělením investiční pobídky kapitálovou účast v prosperující české společnosti s obdobným předmětem činnosti jako nově založená společnost. Dříve založená společnost utlumila svoji činnost a většina z jejích 721 zaměstnanců byla převedena do nově založené společnosti, která se stala příjemcem investičních pobídek.

Pro nápravu stavu, kdy nemohla získat investiční pobídku daňovou již existující společnost, vláda svým usnesením ze dne 22. listopadu 1999 č. 1231 uložila ministru průmyslu a obchodu zapracovat investiční pobídku daňovou na rozšíření výroby do Manuálu. MPO investiční pobídku daňovou na rozšíření výroby do Manuálu nezpracovalo.

Ačkoli společnosti byly v Prohlášeních o společném záměru zavázány využít v maximální možné míře všech možností daných zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ke snížení základu daně z příjmů, kontrola zjistila, že tendence byly spíše opačné. Například:

- společnosti Hayes Lemmerz Alukola, s. r. o., a MITAS a. s. nevytvořily opravné položky k pohledávkám za zdaňovací období roku 2000 a roku 2002 za 389 tis. Kč. Tím zvýšily základ daně o 389 tis. Kč, a získaly tak neoprávněně vyšší dotaci na daňovou povinnost;
- společnost Flextronics International s. r. o. nesprávně účtovala o finančních prostředcích vynaložených na opravy a udržování, a tím ovlivnila základ daně o 1 980 tis. Kč, a získala tak neoprávněně vyšší dotaci na daňovou povinnost;
- společnosti Barco Manufacturing s. r. o. a MITAS a. s. neuplatnily jako náklad na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů za zdaňovací období roku 2000 a roku 2002 odečet 10 % vstupní ceny hmotného majetku v celkové výši 144 tis. Kč. Tím zvýšily základ daně o 144 tis. Kč, a získaly tak neoprávněně vyšší dotaci na daňovou povinnost;
- společnosti AUTOPAL, s. r. o. a Celestica Ráječko, s. r. o., nepostupovaly v souladu s uzavřeným Prohlášením o společném záměru, neboť při výpočtu daně z příjmů právnických osob, a tedy zároveň i účelové dotace k dani z příjmů, neprovedly odečet úrokových výnosů, ke kterému byly dle Prohlášení o společném záměru povinny, a tím uplatnily za zdaňovací období let 2000 a 2001 celkem o 1 007 tis. Kč vyšší nárok na účelovou dotaci k dani z příjmů.

Ani usnesení vlády č. 298, ani Manuál a ani uzavřená Prohlášení o společném záměru neřešily otázku vrácení dotace na daňovou povinnost v případě, že nebyly splněny podmínky stanovené pro poskytnutí jiných investičních pobídek. Například dne 6. dubna 1999 byla do obchodního rejstříku zapsána společnost Dovatron Czech Republik s. r. o. (nyní Flextronics International s. r. o.) a dne 18. června 1999 bylo s touto společností uzavřeno Prohlášení o společném záměru. Této společnosti byla poskytnuta za zdaňovací období roku 1999 a roku 2000 dotace k dani z příjmů celkem ve výši 99 219 tis. Kč. Ačkoli společnost nesplnila podmínky stanovené pro poskytnutí bezúročných půjček na rekvalifikaci zaměstnanců a tuto bezúročnou půjčku vrátila, neměla tato skutečnost vliv na vrácení poskytnuté dotace k dani z příjmů. Společnost k 31. prosinci 2002 ukončila výrobu. Stroje a zařízení včetně technologií přestěhovala mimo území České republiky a v době kontroly zaměstnávala dva zaměstnance.

Účelová dotace k dani z příjmů, kterou stát hradil za příjemce investičních pobídek daň z příjmů na jejich osobní daňový účet, je způsobem placení daně za dlužníka ve smyslu zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Dle tohoto zákona vrácení platby tomu, kdo platil za daňového dlužníka, není přípustné. Nakládání s případným daňovým přeplatkem závisí zcela na rozhodnutí daňového dlužníka.

2. Investiční pobídka – bezúročná půjčka na zřízení nových pracovních míst

Zákon č. 576/1990 Sb. ani zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), institut bezúročných půjček, která bude po splnění stanovených podmínek převedena na dotaci, neznají. Tím byly prostředky státního rozpočtu vynaložené ve výši 1 043 mil. Kč na tuto investiční pobídku poskytnuty pouze na základě usnesení vlády, nikoliv na základě zákona.

- Prohlášení o společném záměru neřešila, po jakou dobu musí být pracovní místa zřízena a obsazena.
- Jak již bylo uvedeno, usnesení vlády č. 298 stanovilo jako maximální částku bezúročných půjček poskytnuté na zřízení jednoho pracovního místa 80 tis. Kč a usnesení vlády č. 844 tuto maximální částku zvýšilo na 100 tis. Kč. Dále vláda usnesením ze dne 27. října 1999 č. 1125 odsouhlasila zvýšení maximální částky na zřízení nového pracovního místa ze 100 tis. Kč na 200 tis. Kč a uložila místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí zapracovat ve spolupráci s ministrem průmyslu a obchodu změny do Manuálu. Změny byly do Manuálu zapracovány tak, že do něho bylo uvedené usnesení vloženo.

Přesto, že částky na zřízení jednoho pracovního místa byly v Manuálu přesně stanoveny podle míry nezaměstnanosti v daném okrese a o tyto částky také investoři žádali, některým společnostem byla poskytnuta bezúročná půjčka na zřízení nového pracovního místa vyšší. Celkem MPSV tak vládě navrhlo a vláda svými usneseními schválila poskytnutí 62 350 tis. Kč nad rámec žádostí podaných investory a částek uvedených v Manuálu.

- MPSV při poskytování investičních pobídek společnosti SCHOELLER LITVÍNŮV k. s. se neřídilo usnesením vlády ze dne 11. října 1999 č. 1065, neboť společnost poskytlo bezúročnou půjčku na zřízení nových pracovních míst ve výši 62 mil. Kč ze státního rozpočtu na rok 2000, přestože usnesení vlády ukládalo poskytnout 31 mil. Kč ze státního rozpočtu na rok 2000 a dalších 31 mil. Kč ze státního rozpočtu na rok 2001. Důsledkem je nedůvodné čerpání prostředků státního rozpočtu na rok 2000 ve výši 31 mil. Kč.
- Společnost Celestica Kladno, s. r. o., a do 31. prosince 2003 společnost Barco Manufacturing s. r. o. nesprávně účtovaly o závazku plynoucím z poskytnutých bezúročných půjček na zřízení nových pracovních míst v celkové výši 55 mil. Kč na účtu 346 – Dotace ze státního rozpočtu. O uvedeném závazku mělo být účtováno na účtu 479 – Ostatní dlouhodobé závazky.
- Společnosti Tyco Electronics Czech s. r. o. byly uděleny investiční pobídky spočívající v poskytnutí bezúročných půjček na zřízení nových pracovních míst a v poskytnutí bezúročných půjček na rekvalifikaci zaměstnanců. Kontrolou uzavřených pracovních smluv bylo zjištěno, že zaměstnanci v pracovní smlouvě předem souhlasí s přesčasovou prací v rozsahu vyšším než 150 hodin ročně a dopředu se vzdávají jakýchkoli práv a nároků plynoucích z vynálezů vytvořených v pracovním poměru, které bezplatně získá zaměstnavatel. Totéž se týká oprávnění zaměstnavatele bezplatně nakládat s literárními, odbornými či vědeckými díly zaměstnance spadajícími do oblasti výroby a obchodu, případně novými počítačovými programy. Tyto části pracovních smluv vzbuzují v souvislosti s ustanovením § 242 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, pochybnosti o jejich platnosti.

3. Investiční pobídka – bezúročná půjčka na rekvalifikaci zaměstnanců

Jak bylo uvedeno výše uvedeno, zákon č. 576/1990 Sb. ani zákon č. 218/2000 Sb. institut bezúročných půjček, která bude po splnění stanovených podmínek převedena na dotaci, neznají. Tím byly prostředky státního rozpočtu ve výši 319 mil. Kč vynaložené na tuto investiční pobídku poskytnuty pouze na základě usnesení vlády, nikoliv na základě zákona.

Výše poskytovaných bezúročných půjček je v Manuálu opět stanovena taxativně. Manuál uvádí, které náklady a v jakém procentu stanoveném podle míry nezaměstnanosti v daném okrese mohou být z půjčky hrazeny. Po splnění sjednaných podmínek společnost zúčtuje závazek vyplývající z bezúročné půjčky (odpovídající stanovenému procentu skutečně vynaložených nákladů doložených příslušnou dokumentací) na dotaci.

- MPSV se při poskytnutí bezúročných půjček na rekvalifikaci zaměstnanců společnosti SCHOELLER LITVÍNŮV k. s. neřídilo usnesením vlády ze dne 11. října 1999 č. 1065, neboť bezúročnou půjčku ve výši 26,4 mil. Kč poskytlo ze státního rozpočtu na rok 2000, přestože dle usnesení vlády mělo být 13,2 mil. Kč poskytnuto ze státního rozpočtu na rok 2000 a 13,2 mil. Kč ze státního rozpočtu na rok 2001. Důsledkem je nedůvodné čerpání prostředků ze státního rozpočtu na rok 2000 ve výši 13,2 mil. Kč.
- MPSV podle uzavřeného Prohlášení o společném záměru poskytlo společnosti AVX Czech Republic s. r. o. bezúročnou půjčku na rekvalifikaci 90 zaměstnanců. Následně ale rozhodlo, že do nákladů na rekvalifikaci může společnost zahrnout i náklady na rekvalifikaci vyššího počtu zaměstnanců.
- Společnost AVX Czech Republic s. r. o. nepostupovala v souladu s Prohlášením o společném záměru, neboť převedla poskytnutou bezúročnou půjčku na rekvalifikaci zaměstnanců ve výši 2 470 tis. Kč na dotaci, přestože nesplnila povinnost rekvalifikovat smluvený počet zaměstnanců. Do splnění této povinnosti nesprávně započítala náklady na rekvalifikaci zaměstnanců provedenou ještě v době před účinností Prohlášení o společném záměru a splnění této podmínky při kontrole prokazovala i náklady na rekvalifikaci provedenou po převedení a zúčtování bezúročných půjček na dotaci.
- Společnosti Barco Manufacturing s. r. o. a Celestica Kladno, s. r. o., nesprávně účtovaly o závazku plynoucím z poskytnutých bezúročných půjček na rekvalifikaci zaměstnanců v celkové výši 12 930 tis. Kč na účtu 346 – Dotace ze státního rozpočtu. O uvedeném závazku mělo být účtováno na účtu 479 – Ostatní dlouhodobé závazky.

- Společnosti AEG components s. r. o. a AKUMA, a. s., neuzavřely se zaměstnanci dohody o rekvalifikaci podle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, a podle ustanovení § 6 vyhlášky MPSV č. 21/1991 Sb., o bližších podmínkách zabezpečování rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zaměstnanců, přestože k takovým dohodám byly podle Prohlášení o společném záměru povinny.
- Společnost PEGAS – DS a. s. v rozporu s Prohlášením o společném záměru zahrnula do celkových nákladů rekvalifikace i náklady rekvalifikace vynaložené nad smluvený počet zaměstnanců uvedený v tomto Prohlášení.
- Společnost Celestica Ráječko, s. r. o., porušila zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, tím, že neuschovala po dobu pěti let doklady k účtování o nákladech společnosti vynaložených na rekvalifikaci zaměstnanců. Dále nepostupovala v souladu s vyhláškou MPSV č. 21/1991 Sb., neboť v dohodách o rekvalifikaci neuvedla způsob ověření získaných znalostí a jakou pracovní činnost může zaměstnanec po ukončení rekvalifikace vykonávat.
- Společnost Celestica Kladno, s. r. o., nesprávně zahrnula do vynaložených nákladů na rekvalifikaci zaměstnanců i náklady vynaložené na školení zaměstnanců o bezpečnosti práce a školení požární ochrany, tj. na školení, která je zaměstnavatel povinen pro zaměstnance zabezpečovat podle zákona č. 65/1965 Sb. a kterých je zaměstnanec povinen se zúčastnit v souvislosti s výkonem svého zaměstnání.

Specifickou podmínkou pro poskytnutí bezúročné půjčky na rekvalifikaci zaměstnanců je dle Manuálu zaškolení zaměstnanců, občanů ČR v pracovním poměru na dobu neurčitou, a to na základě písemných dohod uzavřených s těmito zaměstnanci o rekvalifikaci.

- Společnosti AUTOPAL, s. r. o., a Celestica Kladno, s. r. o., zahrnuly do nákladů rekvalifikace zaměstnanců i náklady ve výši 15 918 tis. Kč, které byly v rozporu s Prohlášením o společném záměru vynaloženy na rekvalifikaci zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou.
- Společnost Tyco Electronics Czech s. r. o. do nákladů na rekvalifikace zahrnula v rozporu s Prohlášením o společném záměru náklady na rekvalifikace zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou.

4. Investiční pobídka – Osvobození strojů a zařízení od dovozního cla

MPO v Manuálu stanovilo, že poskytnutím investičních pobídek se rozumí i osvobození strojů a zařízení od dovozního cla. Toto ustanovení je irelevantní, neboť k osvobození strojů a zařízení od dovozního cla není zapotřebí udělení investiční pobídky, je poskytováno na základě vyhlášky MF č. 313/1998 Sb., o osvobození strojů, strojních zařízení, přístrojů a nástrojů od dovozního cla, účinné od 31. 12. 1998, tj. již v době před vydáním Manuálu.

5. Investiční pobídka – účelová dotace na podporu technického rozvoje investora

Tato investiční pobídka, která není obsažena v usnesení vlády č. 298, byla MPO poskytnuta pouze společnosti LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o. Dle Prohlášení o společném záměru měla být poskytnuta v letech 2000 až 2003 v ročních splátkách, vždy ve výši 15 mil. Kč. První splátka však byla poskytnuta až v roce 2001 ve výši 30 mil. Kč.

Společnost LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o. použila na daný účel v roce 2001 pouze část poskytnuté dotace. Zbývající část dotace ve výši 8 578 tis. Kč byla k 31. prosinci 2001 deponována na termínovaném vkladu společnosti u peněžního ústavu.

III. Ostatní zjištění

- Společnosti LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o. byla Ministerstvem pro místní rozvoj poskytnuta, dle uzavřeného Prohlášení o společném záměru, účelová dotace na podporu rozvoje vybraných okresů ve výši 400 mil. Kč. Kontrolou u společnosti bylo zjištěno, že společnost v roce 2000 a v roce 2001 nepoužila na daný účel část této dotace. Nepoužité finanční prostředky (96 657 tis. Kč v roce 2000 a 21 325 tis. Kč v roce 2001)

byly k 31. prosinci každého roku deponovány na termínovaném vkladu společnosti u peněžního ústavu.

- Společnost GZ Recordable s. r. o. neuplatnila vypočtenou dotaci za více než 23 481 tis. Kč za zdaňovací období roku 2000 postupem dle Prohlášení o společném záměru, ale uplatnila ji jako slevu na dani, což v uvedeném případě nebylo přípustné.
- Společnost Continental výroba pneumatik, s. r. o. provedla na základě uzavřeného Prohlášení investici do materiálně-technické základny podniku formou pořízení hmotného investičního majetku. Do vstupní ceny tohoto majetku neoprávněně zahrnula demontážní práce pro jiného odběratele za 632 tis. Kč a stroje a zařízení v majetku jiné společnosti v hodnotě 1 888 tis. Kč.
- Označení smluvních stran v uzavřených Prohlášeních o společném záměru není vždy v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, a s údaji o společnostech uvedených v obchodním rejstříku.

IV. Shrnutí

Proces poskytování investičních pobídek na základě usnesení vlády č. 298 dosud není ukončen a pokračuje dle uzavřených Prohlášení o společném záměru i za účinnosti zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách.

Jak usnesení vlády č. 298, tak i Manuál k investičním pobídkám stanovuje poskytování bezúročné půjčky, která po splnění stanovených podmínek bude převedena na dotaci. Takto byly finanční prostředky státního rozpočtu ve výši 1 352 mil. Kč poskytnuty pouze na základě usnesení vlády, nikoliv na základě zákona.

Manuál k investičním pobídkám jako základní dokument, kterým se řídili jak poskytovatelé, tak i žadatelé o investiční pobídky, neobsahuje základní náležitosti prokazující jeho platnost. Manuál k investičním pobídkám se odchýlil od usnesení vlády č. 298 zejména u investiční pobídky daňové. Změna formy investiční pobídky z posečkáni a následného prominutí daňového dluhu na účelovou dotaci k dani z příjmů znamenala podle zákona o rozpočtovém určení daní obcím a krajům převod částky 779 mil. Kč. Manuál se odchýlil od usnesení vlády č. 298 i v případě stanovení podmínek pro poskytnutí bezúročné půjčky na rekvalifikaci zaměstnanců tím, že v něm byl zahrnut i pojem zaškolení. Tento pojem je upraven zákonem č. 65/1965 Sb., zákoník práce, a náklady zaškolení hradí zaměstnavatel.

Poskytnutí investiční pobídky daňové nebylo vázáno na stanovení minimální doby podnikání společnosti v České republice a na splnění podmínek pro poskytování ostatních investičních pobídek. Tím došlo k tomu, že společnost, která nesplnila podmínky pro investiční pobídku na rekvalifikaci zaměstnanců a poskytnutou částku vrátila, přesto čerpala za dvě zdaňovací období účelovou dotaci k dani z příjmů celkem ve výši 99 219 tis. Kč. Navíc tato společnost k 31. 12. 2002 ukončila výrobu a přestěhovala stroje a zařízení včetně technologií mimo území republiky.

Některé společnosti nesplnily svoji povinnost využít všech zákonem stanovených možností ke snížení základu daně z příjmů uvedenou v Prohlášení o společném záměru. Tím byl základ daně zvýšen minimálně o 2 513 tis. Kč. V dalších zjištěných případech uplatnily společnosti celkem o 1 007 tis. Kč vyšší nárok na účelovou dotaci k dani z příjmů, než jim náleželo.

Výše poskytnutých bezúročných půjček na zřízení nových pracovních míst převýšila o 62 350 tis. Kč částky, které bylo možno poskytnout dle Manuálu.

V jiných než vládou stanovených rozpočtových letech byly ze státního rozpočtu poskytnuty prostředky ve výši 74 200 tis. Kč.